

VISIRaktuell

Medlemstidning för Riksförbundet VISIR | NR 3-4 2025

Tack Agneta!

**VISIR har ny
förbundsordförande**

**Sverige på
efterkälken**

Nästa nummer av VISIRAktuell kommer i mars 2026

nr 3-4 2025

INNEHÅLL

- 3 / Ordföranden har ordet
- 4 / Minnesord Agneta
- 5 / VISIRs planeringsdag
- 6 / LUFT-konferens 3-4 september 2025
- 7 / Rökning i flerbostadshus
Säljs det tobak eller nikotin på ditt sjukhus?
- 8 / Europas antitobaksorganisationer möte i Belgrad
- 9 / Riksdagsmotioner om snus och nikotin
Har du betalt medlemsavgiften?
- 10 / Lagstiftning - en jämförelse mellan tobaks- och nikotinprodukter
- 11 / Val av ny förbundsordförande
- 12 / Olga har ordet
Färdigrökt på franska stränder
- 13 / Debatt i Upsala Nya Tidning
- 14 / Konferensen Förebygg.nu 2025
- 15 / Agneta Alderstigs minnesfond
Styrelsen önskar God Jul och Gott Nytt År

VISIRaktuellt - medlemstidning för Riksförbundet VISIR

Ansvarig utgivare Kjell Jönsson
Layout Maria Henriksson
Tryck Exakta Print AB, Malmö ISSN 0282-0617
Utkommer Tre nr per år varav ett är ett dubbelnummer

Omslag och illustrationer: Pixaby

Ordföranden har ordet

Först vill jag tacka för Er medlemmars förtroende att som VISIRS nya ordförande leda förbundet en tid framåt.

Det är, som jag redan sagt till någon, med skräckblandad förtjusning jag tar mig an uppdraget. Att för mindre än ett år sedan "bara" känt till förbundet och dess viktiga och framgångsrika verksamhet till att få ansvaret som dess ordförande är minst sagt omtumlande. Även de bakomliggande faktorerna med vår förra ordförande Agneta Alderstig tragiska bortgång gör ju ansvaret om möjligt ännu betydelsefullare att bära. Vi kan inte nog hedra och tacka Agneta för det arbete hon under sina år som ordförande lagt ned för att minska nikotinberoendet i vår befolkning. Jag vill i sammanhanget välkomna bidrag till den fond som bildats till hennes minne. Mer om det på annan plats i denna utgåva av vår tidning.

Ni har alla säkert noterat att det seglat upp en ny "fiende" till folkhälsan i form av det vita snuset. Någon har påstått att summan av lasterna är konstant. Vi kan nog i alla fall vara överens om att utbudet av hälsovådliga och beroendeframkallande produkter är minst sagt konstant kanske tom i tilltagande. Det är ett av de viktigaste motiven till att vårt förbund har en fortsatt viktig roll att spela i det svenska folkhälsoarbetet.

Den nyvalda styrelsen genomförde på sensommaren ett planeringsmöte där vi både tittade bakåt och framåt. Bakåt kan vi konstatera att förbundet har varit enastående framgångsrikt när det gäller tobakspreventionen. Rökning har som Ni vet minskat dramatiskt i vårt land under förbundets verksamhetstid.

Kjell Jönsson

Framgången har tyvärr också blivit lite av förbundets hot då många tror att uppdraget är slutfört. "Det är ju snart inga som röker" säger många när man för förbundet och dess verksamhet på tal. I och för sig korrekt. Men vår motståndare i tobaksindustrin är synnerligen skickliga att anpassa sina produkter och marknadsföring efter de nya förutsättningar som råder. Ett skrämmande exempel på hur nikotinlobbyn varit framgångsrik är det svenska undantaget från EU:s snusförbud och att skatten på brunt snus, i vårt land, planeras sänkas i relativ närtid. Vore det inte bättre att som flera länder arbetar med just nu att förbjuda både snus och cigaretter?

Vi kom vid mötet, som refereras lite mer ingående på annan plats i tidningen, också fram till att vi behöver lägga ytterligare fokus på riskerna med vitt snus. Vi noterar att särskilt unga kvinnor ser det vita snuset som ett alternativ till brunt snus och rökning.

Här kan vi göra en insats för att medvetandegöra riskerna med detta tänkesätt.

Sammanfattningsvis kan jag konstatera att förbundets inriktning mot ett nikotinfritt samhälle fortsatt är i högsta grad relevant och värt att arbeta för. Vi är och kommer att vara en viktig del i folkhälsoarbetet.

Kjell Jönsson

Värva gärna nya medlemmar till vårt förbund så blir vi en ännu starkare röst hör ett hälsosammare och friskare Sverige.

Minnesord Agneta

Agneta valdes till förbundsordförande för VISIR år 2014 efter att ha varit förbundssekreterare under ett år.

Agneta var biomedicinsk analytiker och hade en diplomutbildning från Nordiska Högskolan för folkhälsovetenskap. Hennes kunskaper och erfarenheter genom sin yrkesroll i arbetslivet kom väl till pass i uppdraget som förbundsordförande.

Hennes engagemang för tobaksfrågor väcktes under åren 2000 – 2013 genom arbetet som utvecklingsledare och samordnare av det tobaksförebyggande arbetet vid Göteborgs stad. Där arbetade hon med tobaksprevention, tobaksavvänjning och tillsyn enligt tobakslagen. Hon startade bland annat tobaksavvänjning på vårdcentraler i Göteborg med omnejd.

Agneta har varit starkt engagerad i alla frågor som har rört tobak. Hennes strävan har hela tiden varit att sprida information och kunskap för att minska tobaks- och nikotin användningen i landet. Som ledamot i såväl Tobaksfakta som CAN kunde hon göra sin röst hörd när det gällde begränsningen av tobak och nikotin i alla dess former.

Vid intervjun när hon blev vald till förbundsordförande 2014 fick hon frågan om det var något särskilt som hon ville genomföra och svaret var följande:

Minska tobaksbruket inom alla grupper inte minst bland ungdomar, rökfri skoltid, rökfria miljöer som perronger, busshållplatser, lekplatser, entréer, parker etc. Hon önskade att VISIR genom aktuell kunskap och erfarenhet skulle vara en viktig samarbetspartner och en opinionsbildare som aktivt deltog i samhällsdebatten. Och sist men inte minst att verka för ett Rökfritt Sverige 2025.

När vi ser tillbaka på Agnetas tid som ordförande inom VISIR måste man tillstå att hon har lyckats förverkliga mycket av det som hon framförde för

Agneta Alderstig

elva år sedan. Förutom engagemang och deltagande i aktiviteter gällande bland annat nämnda områden har VISIR tagit fram rapporter om Tobaksindustrins miljöpåverkan, Vitt snus – det nya stora hotet mot folkhälsa och miljö samt flera broschyrer gällande rökning och snus. Att medverka på konferenser av olika slag och där förmedla VISIRs kunskap och utbud av information har varit en viktig del i hennes roll som ordförande. Att samtala och diskutera tobaks- och nikotinfrågor med besökare i VISIRs monter var alltid glädjefyllt och mycket positivt för Agneta.

Agneta lämnar oss alltför tidigt och alltför snabbt. Vi kommer att sakna hennes engagemang och framsynthet, inspiration och lugna stämning med det härliga skrattet under lång tid. Våra tankar går till Agnetas familj.

Brith-Marie Delander, Förbundssekreterare

22 september 2025

VISIRs planeringsdag

En vacker höstdag i september genomförde VISIR sin årliga planeringsdag för att utvärdera det gångna året och inom gällande verksamhetsplan besluta om inriktning och prioriteringar för år 2026.

Uppslutningen från styrelsens medlemmar var i det närmaste total vilket gjorde att en mängd kompetenser var representerade. Engagemanget i styrelsen är det verkligen inget fel på. Det bådär gott inför framtiden.

Mötet inleddes, då flera nya medlemmar deltog för första gången, med en lite längre individuell presentation. Fokus lades på deltagarnas bakgrund och vilka frågor inom VISIRs verksamhet som engagerade var och en mest. En imponerande bredd på kompetenser presenterades.

Därefter gjorde Suzanne Bengtsson, med ett långt förflutet i styrelsen och förbundet, en kort återblick. Värt att konstatera från den presentationen var att förbundet under slutet av 1970 – talet hade i det närmaste 30 000 medlemmar varav nästan 1/3 ungdomar. Inspirerande att höra. Kan vi nå dit ånyo?

Marianne Bäärnhielm redovisade sedan en översiktlig nulägesanalys. Av den framkom att våra styrkor ligger i den breda kompetensen i styrelsen, vårt stora nätverk och våra rapporter

och forskningssammanställningar. Hoten är – föga överraskande – den starka nikotinlobby som industrin finansierar och driver och till det kopplade introduktioner av nya nikotinbaserade produkter.

Ytterligare inspirerande inlägg gjordes genom korta ”miniseminarier,” varefter en avslutade diskussion utmynnade i följande insatser för de närmaste åren.

Övergripande ligger den sedan tidigare beslutade verksamhetsplanen 2025 – 2027 fast.

Med denna som grund skall det närmaste året ägnas åt att lyfta frågorna om:

- Nikotinfri skoltid. Ungdomar skall inte behöva exponeras för nikotinprodukter under sin obligatoriska skoltid.
- Langningsförbud för nikotinprodukter.
- Samma skattesatser för brunt och vitt snus.
- Generationsförbud för nikotinprodukter i likhet med tex Australien.

Avslutningsvis ventilerades den motion som lämnats till årsmötet om att modernisera förbundets namn. Spontana förslag som framfördes var Förbundet för ett nikotinfritt Sverige eller Förbundet för det nikotinfria Sverige. Frågan kommer att tas upp vid kommande styrelsemöte.

Text: Kjell Jönsson Foto: Brith-Marie Delander

Åsa Malmberg, förbundets kanslist, besöker styrelsen.

LUFT-konferensen 3-4 september 2025

Sverige på efterkälken i nikotinarbetet

Årets LUFT-konferens gick av stapeln 3-4 september i Uppsala och på temat En nikotin- och tobaksfri framtid för våra barn och unga – för ökad jämlikhet och hållbar utveckling.

Konferensen inleddes med välkomsttal av landshövding Stefan Attefall och regionråd Vivianne Macdisi. Macdisi konstaterade i sitt tal att den svenska snusindustrins agerande inför konferensen visar att den är pressad. Det hon syftade på var att företrädare för snusindustrin veckan innan skrivit en debattartikel i Upsala Nya Tidning där man försökte minska trovärdigheten för både Folkhälsomyndigheten, organisationer som arbetat mot tobak och konferensen som sådan. Det som egentligen stressar industrin är dock inte så mycket det som händer i Sverige, utan utvecklingen inom EU.

Att Sverige hamnat på efterkälken i arbetet mot nikotin stod mycket tydligt i den föredragning Suzanne Gabriels, Belgian Foundation Against Cancer, gav om hur Belgien de senaste åren tagit krafttag mot nikotinet. Det vita snuset är förbjudet i landet sedan 2023 och man har ett tydligt avståndstagande mot "skademinskning" som del av det tobakspreventiva arbetet. En viktig framgångsfaktor är förstas pris på nikotinprodukter. Ett paket Marlboro kostar nästa dubbelt så mycket i Belgien som i Sverige.

Allt fler länder i Europa följer i Belgiens fotspår och har processer för att förbjuda vitt snus. Det har föranlett en massiv lobbyinsats från snusindustrin riktad mot Sveriges regering och svenska EU-parlamentariker, i syfte att få dessa att försöka bromsa förbud i enskilda medlemsländer mot det vita snuset.

Men det är inte bara i Europa som det vita snuset har blivit ett växande problem. Professor Jeremiah Mock, University of California, redogjorde för hur framgångsrikt arbetet mot rökning varit i Kalifornien sedan 1970-talet, men hur man åkt på bakslag av först e-cigarett och sedan det vita snuset, som nu breder ut sig bland ungdomar i USA. Ett budskap var hur bakvänt det

Niclas ställer frågor till föredragshållaren.

är att produkter måste bevisas farliga innan de regleras. Motsatsen borde gälla: enbart produkter som visats ofarliga tillåtas.

Konferensens mest känslosamma pass var när tobaksavvänjaren Jesper Hellberg och "canceröverlevaren Örjan" gav en inblick i hur tufft och hur långdraget det kan vara att lyckas sluta snusa. Men det var en berättelse med lyckligt slut, Örjan lyckades göra sig kvitt både sitt nikotinberoende och cancer. Inslaget visade med tydlighet att så länge nikotinet tillåts locka in nya generationer i beroende är det utomordentligt viktigt att regionerna prioriterar tobaksavvänjarnas arbete.

VISIR var representerade vid konferensen av Suzanne Bengtsson, Brith-Marie Delander och Niclas Malmberg, som bland annat delade ut material vid bokbord. Och intresset för föreningens material var stort. Så stort att det mesta tog slut!

Text: Niclas Malmberg Foto: Brith-Marie Delander

Rökning i flerbostadshus

Cirka 5 % av Sveriges vuxna befolkning röker men det är ojämnt fördelat beroende på inkomst, utbildning och sysselsättning. De som röker bor i högre utsträckning i flerbostadshus.

Vi har många rökfria miljöer i Sverige, som är reglerade i **Lag (2018:2088) om tobak och liknande produkter**: Alla lokaler som allmänheten har tillträde till och i all kollektivtrafik, samt vid entréer till alla dessa platser. Vidare gäller detta rökning utomhus på skolgårdar, lekplatser, uteserveringar, idrottsplatser och där man väntar på kollektivtrafik.

Även om inte detta respekteras fullt ut av rökare så exponeras omgivande för tobaksrök under kort tid och kan ofta gå undan. Folk behöver inte längre utsättas för rök när de dricker kaffe på en uteservering, men tyvärr är det många som inte kan njuta av en fikastund på sin balkong utan att exponeras för rök från grannen.

Flerbostadshus är dock inte reglerade av tobakslagen, de har en egen lag, "Hyreslagen", som är en del av **Jordabalken (1970:944) 12 kap.25 §**, där står det: Hyresgästen ska vid sin användning av lägenheten också se till att de som bor i omgivningen inte utsätts för störningar som i sådan grad kan vara skadliga för hälsan eller annars försämra deras bostadsmiljö att de inte skäligen bör tålas (störningar i boendet).

Det finns ytterligare en lagstiftning att förhålla sig till: **Miljöbalk (1998:808) 9 kap. 3 §**: Med olägenhet för människors hälsa avses störning som enligt medicinsk eller hygienisk bedömning

kan påverka hälsan menligt och som inte är ringa eller helt tillfällig. De lagrum som finns borde räcka för att förbjuda rökning i flerbostadshus.

Rök från tobak är bland det mest skadliga man kan utsätta sig för, dels om man röker själv men även andrahandsrök (andas in annans rök) och tredjehandsrök (rökpartiklar som fastnat på väggar, gardiner, kläder mm.) påverkar. Den största risken att dö i förtid av icke smittsamma sjukdomar som t.ex. cancer är på grund av tobaksrök.

Trots allt är det en förskjutning bland allmänheten mot att inte acceptera att bli utsatt för tobaksrök. Fler miljöer och även en del hyreshus blir rökfria. Det finns några få fällande domar där hyresgästen som stört sina grannar genom att röka har blivit vräkta.

Det finns ännu fler fall där den som rökt i lägenheten har blivit tvungen att bekosta ommålning och tapetsering. Det verkar vara så att Fastighetsägarna kräver rökare på pengar efter de har rökt sönder en lägenhet istället för att förbjuda rökning.

Riksförbundet Visir kräver att rökning i flerbostadshus ska förbjudas!

Suzanne Bengtsson

Säljs det tobak eller nikotin på ditt sjukhus?

När man är på ett läkarbesök får man ofta frågan "Röker du" och en uppmaning att försöka sluta röka. Så går man ner i foajén och finner att sjukhuset säljer både cigaretter och andra nikotinprodukter! Vilken dubbelmoral! Vill de ha fler patienter?

Uppmaning!

Mejla VISIR om ditt sjukhus säljer tobak och nikotinprodukter eller ej. Berätta för oss så tar vi kontakt med sjukhuset.

Europas antitobaksorganisationer, möte i Belgrad 22-24 okt 2025

Enighet kring att likställa skatt på snus och cigaretter

EU-kommissionen presenterade i somras förslag till uppdaterat tobaksskattedirektiv (TTD). Förhoppningen är att direktivets kraftigt höjda minimiskattenivåer på cigaretter ska gälla från 1/1 2028, och direktivet innehåller därutöver också förslag på en modest miniminivå av skatt på nya nikotinprodukter. Med miniminivå menas att EU:s medlemsländer är fria att ha högre skattenivå, men inte får lägga sig under de nivåer som sätts i direktivet.

De länder som framför allt är pådrivande för att höja dagens miniminivå är Belgien, Nederländerna, Danmark och Finland. De första två inte minst för att man har problem med stor införsel av billiga cigaretter från lågskattelandet Luxemburg, och de senare två med motsvarande problem utifrån Sveriges låga tobaksskatt. Flera av de större EU-länderna, däribland Tyskland och Frankrike har uttryckt principiellt stöd för förslaget till direktiv. Men förslaget möter också motstånd från flera länder, däribland Sverige. Det svenska motståndet handlar i första hand om att värna Swedish Match intresse att sälja vitt snus.

Representanter för Europas antitobaksorganisationer samlades i Belgrad i oktober, och frågan om gemensamt ställningstagande angående TTD stod överst på dagordningen. Ambitionen är att sätta tryck på de länder som inte ställt sig bakom direktivet genom att ha en samfällad linje i påtryckningsarbetet i respektive land. Men att nå enighet var inte självklart när diskussionen startade, då bland annat representanter från italienska organisationer uttryckte att vi borde lägga allt krut på hög skatt på cigaretter, i stället för att också inkludera andra nikotinprodukter.

Undertecknad var utsänd av Tobaksfakta för ett hålla föredrag om hur det vita snuset i Sverige blivit en inkörsport för unga till att också börja röka. Denna fakta kom många att ta till sig, och den resolution mötet till sist kunde enas kring (vilken gavs namnet Belgradsdeklarationen) innefattade en skrivning att vi ska arbeta för

Niclas Malmberg

samma minimiskatt oavsett produkt.

EU-kommissionen föreslår vid sidan av TTD att en ny princip ska införas i form av att 15% av tobaksskatten ska tillfalla EU direkt, i stället för att gå till respektive medlemsland. Detta förslag fanns det förstås vitt skilda uppfattningar om. Å ena sidan skulle det stärka EU:s finansiering utan att medlemsavgifterna behöver höjas. Å andra sidan ökar det överstatligheten och kan ses som ett steg på vägen mot införandet av ett Europas Förenade Stater, snarare än att vara en union av suveräna länder. Frågeställningen lämnades utanför Belgradsdeklarationen, och ur ett tobakspreventivt perspektiv spelar det förstås ingen roll om skatteintäkterna går till EU eller till enskilda medlemsländer.

I vår tar Cypern över ordförandeskapet i EU, och frågan om att uppdatera DDT förväntas då inte röra sig framåt. Men när Irland tar över som ordförandeland nästa höst kommer förslaget att komma upp för slutgiltigt beslut. Direktivet är av den arten att EU-parlamentet enbart har en rådgivande roll, inte beslutande, vilket med tanke på nuvarande majoritetsförhållande i parlamentet är en fördel. Dock krävs fullständig enighet i ministerrådet, d.v.s. ett enskilt land kan stoppa hela förslaget. Vår uppgift i Sverige är således att säkra att Sveriges regering inte agerar bromskloss. ▶

forts. från föregående sida

Från nikotinindustrin pågår nu ett omfattande lobbyarbete, där man bland annat hävdar att högre skatter inte minskar rökningen, utan enbart blir ett slag mot låginkomstgrupper. Erfarenheter från tidigare skattehöjningar visar dock på en helt annan verklighet. Med 10 procents ökning av cigarettpriset minskar både den totala konsumtionen avsevärt, samtidigt som många rökare väljer att sluta helt. Mest effektivt är att kommunicera framtida höjningar samtidigt som skattenivåerna höjs, och en kontinuerlig förutbestämd höjning är därför en central del av förslaget. Argument som förhoppningsvis biter på EU:s finansmin-

istrar och får dem att i slutänden ställa sig bakom skärpningar av direktivet är att rökning står för 9% av sjukvårdskostnaderna inom EU, samtidigt som EU:s BNP försvagas med 6,5% på grund av rökarnas förtidiga död. Faktum är att genomsnittsrökaren i EU använder 2,2 år av sitt yrkesliv för att tjäna in de pengar som går till tobak. Och det med dagens kraftigt subventionerade cigarettpris. Om de samhällsekonomiska konsekvenserna skulle bekostas via tobaksskatten skulle ett paket cigaretter behöva kosta mer än 300kr. Det kommer inte ens Australien, där ett paket kostar cirka 250kr, upp till än.

Text och foto Niclas Malmberg

Riksdagsmotioner om snus och nikotin

Under den allmänna motionstiden får riksdagsledamöterna lämna in motioner om alla frågor riksdagen kan besluta om, t. ex. förslag om ändrad lagstiftning eller förslag på en utredning.

Totalt 3 738 motioner kom in under den allmänna motionstiden i år, som pågick mellan 9 september–7 oktober och av dessa handlade 12 om snus och nikotin. Fördelningen var följande Moderaterna (4), Socialdemokraterna (3), Centerpartiet (2), V (1), Mp (1) och SD (1). Alla motioner finns på www.riksdagen.se

Marie-Louise Hänel Sandström, styrelseledamot i VISIR har lämnat in två motioner inom området: "En tobaksfri skoldag" och "Kriminalisering av langning av tobak och nikotinprodukter till minderåriga".

Vi bevakar vad som händer med motionerna.

Foto: Brith-Marie Delander

Marie-Louise
Hänel Sandström

Marianne Bäärnhielm

HAR DU BETALT MEDLEMSAVGIFTEN?

För VISIR är medlemmarnas avgifter en förutsättning för att verksamheten ska kunna drivas. Utan medlemmar ingen verksamhet och därmed ej heller något förbund. Styrelsen arbetar ideellt och bidrar därmed genom sitt arbete till förbundets ekonomi och drift. Belöningen i arbetet är de positiva kommentarer och mejl som styrelsen får samt de förbättringar som sker i samhället när det gäller tobaks- och nikotinområdet. I det arbetet ska alla VISIRs medlemmar känna sin delaktighet!

En vädjan – fortsatt att stötta VISIR genom att redan nu betala avgiften för nästa år! Och varför inte bli Ständig Medlem! Det är en engångsavgift på 2 000 kr och då behöver du aldrig tänka på att betala varje år! Medlemsavgifterna finns på sista sidan i tidningen.

TACK på förhand!

Brith-Marie Delander Förbundssekreterare

VISIR
VI SOM INTE RÖKER

Lagstiftning gällande tobak och nikotin - en jämförelse

Tobaksprodukter som används av äldre är starkare reglerade än nya nikotinprodukter som används av unga.

Fler yngre använder vitt snus

Det är bara ca 5,4 % (år 2024) som röker tobak dagligen i Sverige. Daglig rökning är vanligast i åldersgruppen (65-84 år) 7,1 % och minst vanligt bland (16-29 år) 2,3 %.

När det gäller daglig användning av nikotinsnus är förhållandet det motsatta, 15 % av kvinnor och 10 % av män (16 - 29 år) använder vitt snus, medan i den äldsta gruppen (65-84 år) är det 1 % kvinnor och 2 % män som använder nikotinsnus.

E-cigarett används av strax över 10 % (16-29) år och mindre än 1 % (65-84) år.

Olika krav för försäljning av tobak och nikotinprodukter

Lagstiftningen gällande tobaksprodukter är betydligt kraftfullare än för de nya nikotinprodukterna.

För att få ett tillstånd att sälja tobak måste man ansöka hos kommunen som gör en grundlig utredning huruvida försäljaren är lämpad att sälja varan. Personen får inte ha varit straffad för allvarigare brottslighet, inte ha haft obetalda skatteskulder m.m. och måste själv betala för utredningen. Dessutom tillkommer en tillsynsavgift varje år. Storlek på tillsynsavgifter bestäms av kommunen varje år.

Gällande tobaksfria nikotinprodukter behövs bara en anmälan till kommunen innan man börjar att sälja. Butiken får betala en mindre tillsynsavgift varje år.

Att sälja tobaksvaror utan tillstånd ger, om brottet är allvarligt, ett maxstraff på 6 års fängelse. När det gäller nikotinprodukter är straffet endast 6 månader.

Exempel för Stockholms stad:

Stockholm stad tar ut en fast försäljningsavgift för tillsyn av din verksamhet om du säljer någon av nedan produkter. Avgiften betalas per försäljningsställe och per produkt.

- Tobak och liknande produkter: 6 290 kronor, faktureras vid registrering av ny anmälan eller under april
- E-cigarett och påfyllnadsbehållare: 3 090 kronor, faktureras vid registrering av ny anmälan eller under april
- Tobaksfria nikotinprodukter: 3 570 kronor, faktureras vid registrering av ny anmälan eller under september

Marknadsföring skall vara måttfull

Marknadsföring av tobaksprodukter är i princip förbjuden. Det är endast tillåtet på försäljningsstället och den får inte vara påträngande, uppsökande eller uppmana till bruk. När det gäller nikotin är det tillåtet att marknadsföra ute i samhället och t.ex. som helsidor i tidningar. Denna reklam ska dock vara måttfull och får inte riktas till barn eller ungdomar som inte fyllt 25 år.

Olika varningstexter för tobaksprodukter och vitt snus

För cigaretter gäller en märkning som är beslutad av EU med 14 olika texter och till varje text finns tre bilder som ska varieras vart tredje år (42 bilder). Detta ska täcka 65 procent av de två största ytorna på förpackningen. Dessutom finns två andra texter för kortsidorna: *Rökning dödar - sluta nu* och *Tobaksrök innehåller mer än 70 cancerframkallande ämnen*. Man har gjort allt för att förpackningarna ska se så motbjudande ut som möjligt.

Märkningen på förpackningen för brunt tobakssnus lyder: *Denna tobaksvara kan skada din hälsa och är beroendeframkallande*, och för vitt nikotinsnus och e-cigaretter: *Denna produkt innehåller nikotin som är ett mycket beroendeframkallande ämne*. På snusdosor sitter varningstexten på undersidan och ej på locket.

Varken tobaks- eller nikotinprodukter får säljas till personer som är under 18 år.

E-cigaretter lanserades omkring år 2010 i Sverige och lagstiftning kom först 2017.

Nikotinsnus lanserades i december 2016 i två smaker citron och mint och två nikotinstyrkor 3

mg/g och 6 mg/g. Vanligt snus hade då 6–8 mg/g. Lagstiftning kom först 1 augusti 2022.

Tiden utan regleringar gjorde att produkterna fritt kunde säljas till unga i Sverige. När det gäller e-cigaretterna verkar det även vara lanseringen av engångscigaretter som ökade bruket bland unga.

Det tog många år innan man insåg att tobak var skadligt. Ska det ta lika många år att inse att nikotin är skadligt?

Text och foto: Suzanne Bengtsson

Val av ny förbundsordförande

Vid ett extra förbundsörmöte den 26 oktober 2025 valdes ny förbundsordförande med anledning av Agneta Alderstigs bortgång.

Mötet genomfördes digitalt och 18 medlemmar hade hörsammat kallelsen.

Som ny förbundsordförande i Riksförbundet VISIR valdes Kjell Jönsson. Beslutet var enhälligt.

Vill du läsa mer om Kjell och hans bakgrund hittar du det i vår tidning VISIR Aktuellt nr 2 år 2025.

Vi önskar honom lycka till som förbundsordförande i VISIR!

Kjell Jönsson

Brith-Marie Delander
Förbundssekreterare

Olga har ordet

I föregående nummer av tidningen VISIR Aktuellt berättade vi om Olgas insamlade röster på facebook gällande fimp- och rökfria stränder i Göteborg inför sommaren 2025. Flera medlemmar i VISIR hade undertecknat uppropet, så även undertecknad.

I juni fick jag ett mejl innehållande ett protokollsutdrag från Stads miljönämnden, Göteborgs Stad där ärendet diskuterats. Beslutet blev att stadsmiljönämnden gav stadsmiljöförvaltningen i uppdrag att bereda Göteborgsförslaget "Fimp- och rökfria stränder i Göteborg inför sommaren 2025".

När jag kontaktar Olga för att höra vad som hänt berättar hon att miljöförvaltningen fått i uppdrag att bereda ärendet. Hon har också förståelse för

att det tar tid att fundera över hur det ska genomföras och inser att det inte hanns med i år. När Göteborgs-Posten och lokalradion kontaktade henne, efter att förslaget och beslutet blev känt, sa de att alla var positiva till förslaget och att det sannolikt kommer att genomföras till sommaren 2026.

I nuläget har hon tankar kring rökförbud på balkonger. Hon är inte klar över hur hon ska gå vidare med den frågan då det inte är kommunen som bestämmer i frågan. Jag hoppas kunna sammanföra Olga med Suzanne Bengtsson i VISIRs styrelse som leder arbetet med rökfria bostäder. Ett seminarie där företrädare för olika organisationer deltar kommer förhoppningsvis att genomföras under våren. Ett samarbete med Olga ser vi fram emot!

Brith-Marie Delander

I Göteborgs-Posten kunde man den 1 juli 2025 läsa följande:

"Färdigrökt på franska stränder"

Från och med 1 juli infördes ett förbud att röka på franska stränder. Förbudet gäller även parker, offentliga trädgårdar och områden nära skolor.

– Vi måste bekämpa allt avfall som kan hamna i havet, säger Bertrand Ringot som är borgmästare i Gravelines i norra Frankrike till NRK. I tisdags blev det förbjudet med cigaretter på stränder i Frankrike. Huvudförklaringen är ett behov av att minska mängden sopor bestående av fimpar. Tiden det tar för en cigarett att brytas ned anses vara för lång. Det berättar den franske borgmästaren Bertrand Ringot för det norska public service-bolaget.

– Vid någon tidpunkt måste åtgärder vidtas. Annars hamnar vi i en form av ultraliberalism där vi låter allt glida och lämnar planeten i dåligt skick för våra barn. Det kan vi inte tillåta, säger han till NRK.

Bekämpa avfall

Han anser inte att det påverkar människor rörelsefrihet.

– När vi har ett kollektivt ansvar måste vi förbättra vårt individuella beteende. Vi måste bekämpa allt avfall som kan hamna i havet. Detta gäller både plast och cigaretter, det är ett kollektivt och internationellt ansvar, säger borgmästaren.

Foto: GP

Göteborg kan ta efter

Att bryta mot rökförbudet ger, om det upptäcks av polis, ett bötesbelopp på 135 euro.

I Sverige har rökförbud införts på badstränder i några kommuner, däribland Norrköping och Karlshamn. Ett rökförbud kan även bli aktuellt på badstränder i Göteborg.

– Men det kommer inte hinnas med inför den här badsäsongen, säger Karin Pleijel (MP), ordförande i stadsmiljönämnden.

Artikeln fortsätter med att det kan bli aktuellt även i Göteborg. De berättar om Olgas aktivitet att samla tillräckligt många röster för att politikerna ska ta upp det.

Brith-Marie Delander

Debatt i Upsala Nya Tidning

Den 25 augusti publicerade Upsala Nya Tidning, UNT, en debattartikel av den s.k. Snuskommissionen. Artikelns var undertecknad av fyra representanter för kommissionen, Stig Björn Ljunggren, Kinna Bellander, Karl-Olov Fagerström och Göran Johnson.

I artikeln kritiserar de Folkhälsomyndigheten FHM, för att ge statsstöd till ideella organisationer som motverkar regeringens politik på folkhälsoområdet och nämner Tobaksfakta och A Non Smoking Generation. De menar att organisationerna agerar "krypskyttar" åt FHM och säger vad myndigheten inte kan. Myndighetsobstruktion är ordet de använder. Myndigheten är, skriver de vidare, skyldig att följa den nya förordning som gäller från 1 aug (SFS 2025:665) och som i stället för konsumtionsminskning fokuserar på skadeprevention.

Skademinimeringsprincipen är den väg regeringen lagt fast och som Snuskommissionen också omfattar. De hänvisar till att det är snuset som bidragit till att Sverige, jämfört med övriga länder i EU, har den lägsta cigarettkonsumtionen.

Avslutningsvis kritiserar artikelförfattarna beslutet av FHM att inte låta Snuskommissionen delta på den årliga LUFT-konferensen i Uppsala och menar att det är att exkludera och hindra en öppen debatt.

I ett svar på artikeln, som publicerades i Upsala Nya Tidning 4 september 2025 skriver Niclas Malmberg, styrelseledamot i Tobaksfakta och medlem i Visirs styrelse och Helen Stjerna, generalsekreterare A Non Smoking Generation, att tobaksindustrins lobbyorgan alltid sökt misstänkliggöra ideella organisationer som arbetar med folkhälsa och mot tobak och nikotin. Industrin försöker hindra spridning av fakta kring farorna och arbetar systematiskt för att så tvivel kring oberoende forskning

A Non Smoking Generation och Tobaksfakta bygger sitt tobaksförebyggande arbete på vetenskaplig grund. Forskning visar att nikotin ger allvarliga hälsorisker och ökar risken för

att börja röka eller använda andra droger. En bristande reglering av det vita snuset och e-cigarett har på kort tid skapat en nikotinepidemi bland svenska ungdomar, något som uppmärksammats av bland annat WHO. I Europa vidtar nu flera länder, däribland Spanien och Frankrike, åtgärder för att hindra motsvarande utveckling.

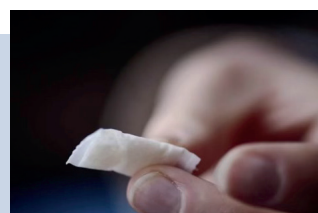
I Sverige ökar både bruket och tillgången till vitt snus och e-cigarett och rökningen har ökat bland gymnasieelever under de tre senaste åren. Tobaksindustrin kan ohämmat fortsätta med reklam i sociala medier, godissmaker, låga priser och tilltalande design som gör produkterna lättillgängliga och framställer dem som ofarliga.

Det tobaksförebyggande arbetet är inte den stora kostnaden i sammanhanget, vilket Snuskommissionen gör gällande i sin artikel, utan tobaksrelaterade kostnader som uppgår till 20 miljarder, som inte täcks av tobaksskatten. Undersökningar visar att en majoritet av svenskarna är för höjd skatt på vitt snus.

Malmberg och Stjerna avslutar artikeln med att uppmana regeringen att börja fatta beslut på vetenskaplig grund istället för att lyssna till tobaksindustrins lögn.

Marianne Bäärnhielm, Styrelseledamot i VISIR

SNUSKOMMISSIONEN är en lobbygrupp som driver på för en politik som gynnar snusproducenterna.

Deras argument är att om fler snusar är det färre som röker, vilket är bra för folkhälsan. Men det är ju inte så att något skadligt är bra bara för att det finns annat som är värre, och de har fel i påståendet att fler snusare ger färre rökare. Vi ser nu hur ungdomar börjar med vitt snus och sedan går vidare till cigaretter.

Niclas Malmberg, styrelseledamot i VISIR

Konferensen Förebygg.nu 2025

VISIR deltog i årets ANDTS-konferens 19-20 november genom Danica Augustsson och Gert Essle från styrelsen. Gert deltog på ett seminarium om tobak och nikotin samt ytterligare ett seminarium om en europeisk skolundersökning. Intresset för konferensen var stort – 582 personer deltog.

Först föreläste Zophia Mellgren om en ny socialtjänstlag, som ska presenteras år 2027. Uttrycket "missbruk" föreslås bli ersatt av "skadligt bruk" och "skadligt beteende".

På eftermiddagen följde jag ett seminarium, där resultatet av en skolundersökning, som hade berört 100 000 elever i 32 europeiska länder under åren 1995 – 2014, sammanfattades. Alkoholbruket hade minskat mest i Sverige liksom cigarettrökning bland pojkar i Sverige. Sverige är å andra sidan värst när det gäller missbruk av lustgas.

Det andra seminariet handlade om att skydda barn från missbruk av tobak och nikotin. Elin Malmqvist från Folkhälsomyndigheten berättade att elever insjuknat av för hög nikotinhalt i blodet. Hon nämnde att det inte finns tillräcklig forskning om psykisk ohälsa av rökning. Antalet barn som vill pröva olika droger ökar. Stor tillgång på droger och bristande tillämpning av åldersgräns ökar. 95 % av alla inköp sker utan krav på legitimation. Det finns många engångsförpackningar, som förenklar köp.

Danica Augustsson och Gert Essle på plats under konferensen.

Gränserna förflyttas för vad som är normalt. Risker och skyddsfaktorer på individnivå, levnadsvanor, sociala nätverk, livsvillkor, levnadsförhållanden och samhällsnivå. Försiktighetsprincipen gäller!

Sista talare var professor Lena Palmberg från Karolinska Institutet. Hon berättade vad inandade cigarettångor består av: propylen-glykol, formaldehyd, acetaldehyd och akrolein. Hon nämnde att skadlig diacetyl hade hittats i popcorn. Skadliga effekter såsom känsliga lufttrör, när gener som skyddar mot infektion kopplas bort. För tidig födsel är en annan effekt. Nikotin ger insulinresistens.

Gert Essle

Samverkanspartners Förebygg.nu.

Agneta Alderstigs Minnesfond

Fonden har som mål att medverka i säkerställandet av VISIRs (Vi Som Inte Röker) fortsatta verksamhet med dess kreativitet, kvalitet och framgång samt påminna om Agneta Alderstigs mångåriga och betydelsefulla insatser inom folkhälsoområdet och som förbundsordförande sedan år 2014.

Fonden förvaltas av VISIRs styrelse som också beslutar om hur fondens tillgångar skall användas. Gåvor insättes på VISIRs plusgirokonto 60 94 07-2, alternativt på VISIRs Swish nr 123 324 4621.

Ange ändamål: Agneta Alderstigs minnesfond. Ange gärna gåvogivarens namn, men anonyma gåvor är också välkomna.

För ytterligare information kontakta:

Brith-Marie Delander, förbundssekreterare VISIR, bmdelander@telia.com, +4670-646 98 61.

Per Haglind, Läkare mot Tobak, docent och tidigare stadsläkare i Göteborg, per@haglinds.se, +4672-718 31 77.

Tack! VISIRs styrelse framför ett varmt och innerligt tack till de som redan har satt in en gåva i Agnetas minnesfond! Styrelsen hoppas att förbundets medlemmar vill ihågkomma Agneta med en gåva.

Brith-Marie Delander

Styrelsen önskar våra läsare en God Jul och Ett Gott Nytt År

Främre raden: Danica Augustsson, Gert Essle, Suzanne Bengtsson, Brith-Marie Delander, Eva Hedström.

Bakre raden: Kjell Jönsson, Dan Hovskär, Jeanette Bonté Atterberg, Marie-Louise Hänel Sandström, Marianne Bäärnhielm, Pär Hommerberg, Niclas Malmberg.

Ledamoten Ingrid Edvardsson Aurin saknas på fotot.

B POSTTIDNING

Riksförbundet VISIR
Hälsans Hus
Fjällgatan 23 B
116 28 Stockholm

VÄLKOMMEN ATT BLI MEDLEM I RIKSFÖRBUNDET VISIR

Vill du verka för fler rökfria miljöer, hjälpa ungdomar och vuxna att säga nej till tobak, vitt snus och e-cigarett? Som medlem stödjer du VISIRs arbete. Du får medlemstidningen digitalt eller i pappersversion. Du kan kostnadsfritt beställa enstaka informationsfoldrar och broschyrer från vårt kansli.

MEDLEMSAVGIFTER

Vuxna 200kr/år, medlem par 250 kr/år, ungdom under 20 år 0 kr/år, ständig medlem engångsavgift 2 000 kr, organisationer/företag 300 kr/år.

Glöm inte att uppge namn, adress och e-postadress.

En gåva till Riksförbundet VISIR är alltid välkommet!

Betalning sker till Plusgiro 60 94 07-2 eller Swish nr 1233244621

MANUSSTOPP 13 FEBRUARI

VISIR Aktuellt nr 1 2026. Välkommen med förslag, text och bilder!

Skickas till VISIR Aktuellt kansli på adress nedan eller e-post visir@telia.com

FÖLJ OSS PÅ VÅRA SOCIALA MEDIER

GILLA OSS PÅ FACEBOOK
www.facebook.com/visominteroker

BESÖK VÅR HEMSIDA
www.visominteroker.se

VISIR är en ideell, politisk och religiös obunden organisation.

Riksförbundet VISIR bildades 1974.

VISIR arbetar för ett nikotin- och tobaksfritt samhälle.

Kontakt

Riksförbundet VISIR, Hälsans Hus, Fjällgatan 23 B, 116 28 Stockholm.
Telefon 08-591 282 11, visir@telia.com, www.visominteroker.se